

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ความคิดเห็นและการตัดสินใจใช้รดน้ำเพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการบรรยายประกอบตาราง ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและการตัดสินใจใช้รดน้ำเพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

ตอนที่ 4 จุดแข็งจุดอ่อน โอกาส อุปสรรคการใช้รดน้ำเพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้รดน้ำเพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

ตอนที่ 1 ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

1.1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล

ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส และระดับการศึกษา สมาชิกในครัวเรือน โดยแสดงค่าสถิติ เป็นค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด รายละเอียด ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 4.1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของสมาชิก

n=165		
ข้อมูล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	120	72.7
หญิง	45	27.3

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n=165		
ข้อมูล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
อายุ		
น้อยกว่า 40	19	11.5
40 - 50	69	41.8
51 - 60	59	35.8
มากกว่า 60	18	10.9
Minimum = 31 Maximum = 75		
Mean = 50.43 S.D. = 8.292		
สถานภาพการสมรส		
โสด	11	6.7
แต่งงาน	138	83.6
หย่าร้าง	6	3.6
หม้าย	10	6.1
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาปีที่4	77	46.7
ประถมศึกษาปีที่6	33	20.0
มัธยมศึกษาตอนต้น	23	13.9
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	19	11.5
อนุปริญญา /ปวส.	6	3.6
ปริญญาตรีหรือ สูงกว่า	5	3.1
อื่นๆ(ประถมศึกษาปีที่ 7)	2	1.2

จากตารางที่ 4.1 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

เพศ พบว่าสมาชิกร้อยละ 72.7 เป็นเพศชาย และ ร้อยละ 27.3 เป็นเพศหญิง

อายุ พบว่า สมาชิก ร้อยละ 41.8 อายุระหว่าง 41-50 ปี รองลงมา ร้อยละ 35.8 อายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 11.5 อายุต่ำกว่า 40 ปี และร้อยละ 10.9 อายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป ค่าอายุต่ำสุด 31 ปี ค่าอายุสูงสุด 75 ปี โดยสมาชิกร้อยละ 50.43 ปี

สถานภาพการสมรส พบว่าสมาชิก ร้อยละ 83.6 สถานภาพแต่งงาน รองลงมา ร้อยละ 6.7 สถานภาพโสด ร้อยละ 6.1 สถานภาพหม้าย และร้อยละ 3.6 สถานภาพหย่าร้าง ตามลำดับ

ระดับการศึกษา พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ ร้อยละ 46.7 จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 รองลงมา ร้อยละ 20.0 จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 13.9 จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า ร้อยละ 11.5 จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ปวช. ร้อยละ 3.6 จบชั้นอนุปริญญา/ปวส. ร้อยละ 3.1 จบชั้นปริญญาตรีหรือสูงกว่า และมีเพียง ร้อยละ 1.2 จบชั้นอื่น (ประถมศึกษาปีที่ 7)

ตารางที่ 4.2 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

n=165		
ข้อมูล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมด		
1	1	0.6
2	19	11.5
3	33	20.0
มากกว่า 3	112	67.9
Minimum = 1 Maximum = 8		
Mean = 3.98 S.D. = 1.242		
1.1 จำนวนสมาชิก ชาย		
1	64	38.8
2	57	34.5
3	34	20.6
มากกว่า 3	10	6.1
Minimum = 1 Maximum = 5		
Mean = 1.91 S.D. = .987		

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n=165		
ข้อมูล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1.2 จำนวนสมาชิกหญิง		
1	43	26.0
2	79	47.9
3	29	17.6
มากกว่า 3	14	8.5
Minimum = 1 Maximum = 5		
Mean = 2.09 S.D. = .896		

จากตารางที่ 4.2 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่าส่วนใหญ่ ร้อยละ 67.9 มีสมาชิกในครัวเรือนมากกว่า 3 คน รองลงมาร้อยละ 20.0 มีสมาชิกในครัวเรือน 3 คน ร้อยละ 11.5 มีสมาชิกในครัวเรือน 2 คน และร้อยละ 0.6 สมาชิกในครัวเรือน 1 คน โดยต่ำสุด 1 คน สูงสุด 8 คน โดยเฉลี่ย 3.98 คน

1.1 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนชาย พบว่า ร้อยละ 38.8 มีสมาชิกจำนวน 1 คน รองลงมาร้อยละ 34.5 มีสมาชิก 2 คน ร้อยละ 20.6 มีสมาชิก 3 คน และร้อยละ 6.1 มีสมาชิกมากกว่า 3 คน ค่าต่ำสุด 1 คน ค่าสูงสุด 5 คน เฉลี่ยสมาชิกชายในครัวเรือน 1.91 คน

1.2 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนหญิง พบว่าส่วนมาก ร้อยละ 47.9 มีสมาชิก 2 คน รองลงมาร้อยละ 26.0 มีสมาชิก 1 คน ร้อยละ 17.6 มีสมาชิก 3 คน และร้อยละ 8.5 มีสมาชิกมากกว่า 3 คน ค่าต่ำสุด 1 คน ค่าสูงสุด 5 คน เฉลี่ยสมาชิกหญิงในครัวเรือน 2.09 คน

1.2 ปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ จำนวนแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือน ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร อาชีพหลัก อาชีพรอง รายได้ การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ภาระหนี้สิน แหล่งสินเชื่อ ประกอบอาชีพ การเป็นเจ้าของรถค่านาและการทำงานในปัจจุบัน โดยแสดงค่าสถิติ เป็น ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด รายละเอียด ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผล ดังนี้

ตารางที่ 4.3 จำนวนแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือน

n=165		
ข้อมูล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
จำนวนแรงงานในครัวเรือนทั้งหมด		
1	20	12.1
2	114	69.1
3	22	13.3
มากกว่า 3	9	5.5
Minimum = 1 Maximum = 5		
Mean = 2.13 S.D. = .720		
1.1 จำนวนแรงงาน ชาย		
1	139	84.2
2	26	15.8
Minimum = 1 Maximum = 2		
Mean = 1.16 S.D. = .365		
1.2 จำนวนแรงงานหญิง		
ไม่มี	12	7.3
มี		
1	136	82.4
2	16	9.7
มากกว่า 2	1	0.6
Minimum = 1 Maximum = 3		
Mean = 1.12 S.D. = .440		

จากตารางที่ 4.3 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

จำนวนแรงงานในครัวเรือนทั้งหมด พบว่าส่วนใหญ่ ร้อยละ 69.1 มีแรงงานในครัวเรือน 2 คน รองลงมา ร้อยละ 13.3 มีแรงงานในครัวเรือน 3 คน ร้อยละ 12.1 มีแรงงานใน

ครัวเรือน 1 คน และร้อยละ 5.5 แรงงานในครัวเรือนมากกว่า 3 คน โดยมีแรงงาน ต่ำสุด 1 คน สูงสุด 5 คน เฉลี่ย 2.13 คน

แรงงานชายในครัวเรือน พบว่า ร้อยละ 84.2 มีแรงงานชาย จำนวน 1 คน และร้อยละ 15.8 มีแรงงานชายจำนวน 2 คน โดยมีแรงงานชายต่ำสุด 1 คน สูงสุด 2 คน เฉลี่ย 1.16 คน

แรงงานหญิงในครัวเรือน พบว่า ร้อยละ 82.4 มีแรงงาน 1 คน และร้อยละ 9.7 แรงงาน 2 คน ร้อยละ 7.3 ไม่มีแรงงาน และมีเพียง ร้อยละ 0.6 มีแรงงานมากกว่า 2 คน โดยมีแรงงานหญิงต่ำสุด 0 คน สูงสุด 3 คน เฉลี่ย 1.12 คน

ตารางที่ 4.4 จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร

n=165		
ข้อมูล	จำนวน(ไร่)	ร้อยละ
จำนวนพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด		
เป็นของตนเอง	131	79.4
เช่า	125	75.6
อาศัยคนอื่นทำไมมีค่าเช่า	11	6.7
Minimum = 2 Maximum = 121		
Mean = 14.99 S.D. = 11.731		
1.1 จำนวนพื้นที่เป็นของตนเอง		
ไม่มี	34	20.6
มี	131	79.4
1-5	62	37.6
6-10	41	24.8
มากกว่า 10	28	17.0
Minimum = 1 Maximum = 28		
Mean = 7.49 S.D. = 5.393		

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n=165

ข้อมูล	จำนวน(ไร่)	ร้อยละ
1.2 จำนวนพื้นที่เช่า		
ไม่มี	40	24.2
เช่า	125	75.8
1-5	31	18.8
6-10	50	30.3
มากกว่า10	44	26.7
Minimum = 2 Maximum = 100		
Mean = 11.22 S.D. = 10.428		
1.3 พื้นที่อาศัยคนอื่นทำโดยไม่มีค่าเช่า		
ไม่อาศัยคนอื่นทำ	154	93.3
อาศัยคนอื่นทำไม่มีค่าเช่า	11	6.7
1 - 5	5	3.1
6 -10	2	1.2
มากกว่า10	4	2.4
Minimum = 2 Maximum = 17		
Mean = 8.09 S.D. = 5.576		

จากตารางที่ 4.4 การศึกษาปรากฏผลดังนี้
 จำนวนพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด พบว่า ร้อยละ 79.4 พื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเอง 79.4 ร้อยละ 75.6 พื้นที่เช่า มีเพียง ร้อยละ 6.7 อาศัยคนอื่นทำไม่มีค่าเช่า โดยเฉลี่ย 14.99 ไร่ ต่ำสุด 2 ไร่ สูงสุด 121 ไร่

จำนวนพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเอง พบว่า ร้อยละ 20.6 ไม่มีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเอง ร้อยละ 79.4 มีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเอง ร้อยละ 37.6 มีพื้นที่ 1-5 ไร่ ร้อยละ 24.8 มีพื้นที่ 6-10 ไร่ และมีเพียง ร้อยละ 17.0 มีพื้นที่มากกว่า 10 ไร่ โดยเฉลี่ย 5.393 ไร่ ต่ำสุด 1 ไร่ สูงสุด 28 ไร่

จำนวนพื้นที่เช่าทำการเกษตร พบว่า ร้อยละ 24.2 ไม่มีพื้นที่เช่าทำการเกษตร ร้อยละ 75.8 เช่าทำการเกษตร ร้อยละ 30.3 เช่า 6-10 ไร่ ร้อยละ 26.7 เช่ามากกว่า 10 ไร่ และร้อยละ 18.8 เช่า 1-5 ไร่ ตามลำดับ โดยเฉลี่ย 11.22 ไร่ ต่ำสุด 2 ไร่ สูงสุด 100 ไร่

อาศัยผู้อื่นทำโดยไม่มีค่าเช่า พบว่า ร้อยละ 93.3 ไม่อาศัยผู้อื่นทำโดยไม่มีค่าเช่า ร้อยละ 6.7 อาศัยผู้อื่นทำ ร้อยละ 3.1 พื้นที่ 1-5 ไร่ ร้อยละ 2.4 พื้นที่มากกว่า 10 ไร่ ร้อยละ 1.2 พื้นที่ 6-10 ไร่ โดยเฉลี่ย 8.09 ไร่ ต่ำสุด 2 ไร่ สูงสุด 17 ไร่

ตารางที่ 4.5 ปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ อาชีพหลัก และอาชีพรอง

n=165

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพหลัก		
ทำการเกษตร	157	95.2
ค้าขาย	4	2.4
มีเงินเดือนประจำ	3	1.8
รับจ้างทั่วไป	1	0.6
อาชีพรอง		
ทำการเกษตร	26	15.8
ค้าขาย	27	16.4
มีเงินเดือนประจำ	25	15.1
รับจ้างทั่วไป	79	47.9
อื่นๆ(สินค้าหัตถกรรมจักสาน)	8	4.8

จากตารางที่ 4.5 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

การประกอบอาชีพหลัก พบว่า สมาชิกส่วนมาก ร้อยละ 95.2 อาชีพการเกษตร รองลงมา ร้อยละ 2.4 ธุรกิจการค้าขาย ร้อยละ 1.8 มีเงินเดือนประจำ และ ร้อยละ 0.6 อาชีพรับจ้างทั่วไป

การประกอบอาชีพรอง พบว่า ส่วนมาก ร้อยละ 47.9 อาชีพรับจ้างทั่วไป รองลงมา ร้อยละ 16.4 ค้าขาย ร้อยละ 15.8 ทำการเกษตร ร้อยละ 15.1 มีเงินเดือนประจำ และ ร้อยละ 4.8 อาชีพอื่นๆ เช่น ทำสินค้าหัตถกรรมจักสาน บริการสีข้าว

ตารางที่ 4.6 ปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจด้านรายได้ครัวเรือน

n=165		
ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
รายได้ทั้งหมด(บาท)		
ทำการเกษตร	165	100
ค้าขาย	34	20.6
เงินเดือนประจำ	32	19.4
รับจ้างทั่วไป	82	49.7
อื่น	6	3.6
Minimum = 20,000 Maximum = 1,250,000		
Mean = 196,000.00 S.D. = 134,554.608		
รายได้ทำการเกษตร (บาท)		
น้อยกว่า 150,000	73	44.2
150,001 -200,000	33	20.0
200,001 -250,000	26	15.8
มากกว่า 250,000	33	20.0
Minimum = 13,000 Maximum = 500,000		
Mean = 139,000.00 S.D. = 81,151.571		
ค้าขาย (บาท)		
ไม่ค้าขาย	131	79.4
ค้าขาย	34	20.6
น้อยกว่า 80,000	26	15.8
80,001 - 160,000	6	3.6
มากกว่า 160,000	2	1.2
Minimum = 4,000 Maximum = 200,000		
Mean = 69,900.00 S.D. = 49,203.314		

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n=165		
ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
มีเงินเดือนประจำ (บาท)		
ไม่มี	133	80.6
มี	32	19.4
น้อยกว่า 30,000	17	10.3
30,000 - 60,000	5	3.0
60,001 - 90,000	7	4.3
มากกว่า 90,000	3	1.8
Minimum = 6,000 Maximum = 148,800		
Mean = 42,000.00 S.D. = 40,940.444		
รับจ้างทั่วไป (บาท)		
ไม่รับจ้าง	83	50.3
รับจ้าง	82	49.7
น้อยกว่า 40,000	44	26.7
40,000 - 80,000	25	15.1
มากกว่า 80,000	13	7.9
Minimum = 10,000 Maximum = 200,000		
Mean = 49,200.00 S.D. = 33,760.000		
รายได้อื่นๆเช่น จักสาน, บริการ สีสาว (บาท)		
ไม่มีรายได้อื่นๆ	159	96.4
มี	6	3.6
น้อยกว่า 10,000	3	1.8
10,000 - 20,000	1	0.6
มากกว่า 20,000	2	1.2
Minimum = 5,000 Maximum = 120,000		
Mean = 34,700.00 S.D. = 45,160.000		

จากตารางที่ 4.6 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

รายได้ทั้งหมด พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 100 ทำการเกษตร ร้อยละ 49.7 รับจ้างทั่วไป ร้อยละ 20.0 ค้าขาย ร้อยละ 19.4 เงินเดือนประจำ และ ร้อยละ 3.6 รายได้อื่นๆเช่น ทำหัตถกรรมจักสาน บริการสีข้าว

รายได้ทำการเกษตร พบว่า ร้อยละ 69.7 รายได้น้อยกว่า 150,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 18.2 รายได้ระหว่าง 150,000 – 200,000 บาท ร้อยละ 8.5 รายได้มากกว่า 200,000บาท และ ร้อยละ 3.6 รายได้ระหว่าง 200,001 – 250,000 ตามลำดับ โดยเฉลี่ย 139,000.00 ต่ำสุด 13,000 สูงสุด 500,000

รายได้ค้าขาย พบว่า ร้อยละ 79.4 ไม่มีรายได้จากค้าขาย และร้อยละ 20.6 มีรายได้จากค้าขาย ประกอบด้วย ร้อยละ 15.8 รายได้ค้าขายน้อยกว่า 80,000 บาท ร้อยละ 3.6 รายได้ค้าขายระหว่าง 80,001-160,000 บาท และ ร้อยละ 1.8 รายได้ค้าขายมากกว่า โดยเฉลี่ย 69,900.00 บาท ต่ำสุด 4,000 บาท สูงสุด 200,000 บาท

มีเงินเดือนประจำ พบว่า ร้อยละ 80.6 ไม่มีเงินเดือนประจำ และร้อยละ 19.4 มีเงินเดือนประจำ ประกอบด้วย ร้อยละ 10.3 รายได้น้อยกว่า 30,000 บาท ร้อยละ 4.3 มีรายได้ระหว่าง 60,001-90,000 บาท ร้อยละ 3.0 รายได้ระหว่าง 30,001 – 60,000 บาท และ ร้อยละ 1.8 มีรายได้จากเงินเดือนประจำมากกว่า 90,000 บาทตามลำดับ โดยรายได้เฉลี่ย 42,000 บาท ต่ำสุด 6,000 บาท สูงสุด 148,8800 บาท

รับจ้างทั่วไป พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 50.3 ไม่รับจ้าง และ ร้อยละ 49.7 รับจ้างทั่วไป ประกอบด้วย ร้อยละ 26.7 มีรายได้ต่ำกว่า 40,000 บาท ร้อยละ 15.1 มีรายได้ระหว่าง 40,001 – 80,000 บาท ร้อยละ 7.9 มีรายได้มากกว่า 80,001 บาท ตามลำดับโดยรายได้เฉลี่ย 49,200.00 บาท ต่ำสุด 10,000 บาท สูงสุด 200,000 บาท

อื่นๆ ได้แก่ ทำหัตถกรรมจักสาน พบว่าสมาชิก ร้อยละ 95.2 ไม่มีรายได้จากอื่นๆและ ร้อยละ 3.6 มีรายได้ ประกอบด้วย ร้อยละ 1.8 มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 1.2 มีรายได้ 10,000 บาท และร้อยละ 0.6 มีรายได้น้อยกว่า 20,000 บาท ตามลำดับโดยรายได้เฉลี่ย 34,700.00 บาท ต่ำสุด 5,000 บาท สูงสุด 120,000 บาท

ตารางที่ 4.7 ปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ด้านการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์

n=165

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
การจำหน่ายเมล็ดพันธุ์		
ให้ศูนย์ฯ	165	100.0
ให้สมาชิก	3	1.8
ให้โรงสี	17	10.3
ที่อื่นๆ	8	4.8

จากตารางที่ 4.7 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

การจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ พบว่า สมาชิกส่วนมาก ร้อยละ 100 จำหน่ายให้กับศูนย์ฯ รองลงมา ร้อยละ 10.3 จำหน่ายให้โรงสี ร้อยละ 4.8 จำหน่ายที่อื่นๆคือสหกรณ์การเกษตร และ ร้อยละ 1.8 จำหน่ายให้สมาชิกในกลุ่ม

ตารางที่ 4.8 ปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ด้านภาระหนี้สิน และแหล่งสินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพ

n=165

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ภาระหนี้สิน		
มี	141	85.5
ไม่มี	24	14.5

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n=165		
ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
แหล่งสินเชื่อเพื่อการเกษตร		
ไม่มี	15	9.1
ธ.ก.ส.	106	64.2
สหกรณ์การเกษตร	35	21.2
ธนาคารพาณิชย์	2	1.2
กองทุนหมู่บ้าน	88	53.3
กลุ่มออมทรัพย์	36	21.8
เพื่อนบ้าน	5	3.0
ญาติพี่น้อง	28	17.0
อื่นๆ	1	0.6

จากตารางที่ 4.8 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

ภาระหนี้สิน พบว่า ส่วนมาก ร้อยละ 85.5 มีหนี้สิน และร้อยละ 14.5 ไม่มีหนี้สิน

แหล่งสินเชื่อเพื่อการเกษตร พบว่า ร้อยละ 9.1 ไม่มีแหล่งสินเชื่อ และมีแหล่งสินเชื่อ ประกอบด้วย ร้อยละ 64.2 จาก ธ.ก.ส ร้อยละ 53.3 กองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 21.8 กลุ่มออมทรัพย์ ร้อยละ 21.2 สหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 17.0 ญาติพี่น้อง ร้อยละ 3.0 จากเพื่อนบ้าน ร้อยละ 1.2 ธนาคารพาณิชย์ และ ร้อยละ 0.6 แหล่งอื่นๆตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 ปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ด้านการมีรดดำนนา วัตถุประสงค์มีรดดำนนา และวิธีการทำ
นาปักดำในปัจจุบัน

n=165		
ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
การมีรดดำนนาเป็นของตนเอง		
ไม่มี	132	80.0
มี	33	20.0

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

n=165		
ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
วัตถุประสงค์หลักในการมีรดน้ำ		
ไม่ระบุ	119	72.1
ทำนาของตนเอง	13	7.9
ทำนาของตนเองและรับจ้าง	33	20.0
วิธีการทำนาปักดำในปัจจุบัน		
จ้างปักดำ	130	78.8
ปักดำเอง	35	21.2

จากตารางที่ 4.9 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

การมีรดน้ำเป็นของตนเอง พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 80.0 ไม่มีรดน้ำเป็นของตนเอง และร้อยละ 20.0 มีรดน้ำเป็นของตนเอง

วัตถุประสงค์หลักในการมีรดน้ำ พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 72.1 ไม่ระบุ ร้อยละ 20.0 ทำนาของตนเองและรับจ้าง และ ร้อยละ 7.9 ทำนาของตนเอง

ในปัจจุบันวิธีการทำนาปักดำ พบว่า ส่วนมาก ร้อยละ 78.8 จ้างปักดำ ร้อยละ 21.2 ปักดำเอง

1.3 ปัจจัยทางสังคม

ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจัยทางสังคมผลการวิเคราะห์ ดังปรากฏในตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ปัจจัยทางสังคม ด้านตำแหน่งทางสังคม สถานภาพในกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ และ ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม

n=165		
ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่งทางสังคม		
ไม่มี	130	78.8
ผู้นำชุมชน	14	8.5
สมาชิก อบต/เทศบาล/อบจ	9	5.5
กลุ่มอื่นๆ	12	7.2
สถานภาพในกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์		
หัวหน้ากลุ่ม	10	6.1
คณะกรรมการกลุ่ม	34	20.6
สมาชิกกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์	121	73.3
ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม (ปี)		
น้อยกว่า 5	69	41.8
5-10	63	38.2
11-15	20	12.1
15 ขึ้นไป	13	7.9
Minimum = 1 Maximum = 27		
Mean = 7.92 S.D. = 5.243		

จากตารางที่ 4.10 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

ตำแหน่งทางสังคม พบว่าส่วนใหญ่ ร้อยละ 78.8 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม รองลงมา ร้อยละ 8.5 เป็นผู้นำชุมชน (ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน/สารวัตรกำนัน) ร้อยละ 7.2

เป็นสมาชิกกลุ่มอื่นๆ สมาชิกสภาเกษตรกรระดับหมู่บ้านอาสาสมัครสาธารณสุข(อสม.)และอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน(อปพร) และ ร้อยละ 5.5 เป็นสมาชิก อบต/เทศบาล ตามลำดับ

สถานภาพในกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ พบว่าส่วนใหญ่ ร้อยละ 73.3 เป็นสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว รองลงมา ร้อยละ 20.6 เป็นคณะกรรมการกลุ่ม และ ร้อยละ 6.1 เป็นหัวหน้ากลุ่ม ตามลำดับ

ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 73.3 เป็นสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 5 ปี รองลงมา ร้อยละ 38.2 เป็นสมาชิกกลุ่มระหว่าง 5 -10 ปี ร้อยละ 12.1 เป็นสมาชิกกลุ่มระหว่าง 11 -15 ปี และ ร้อยละ 7.9 เป็นสมาชิกกลุ่มเฉลี่ยมากกว่า 15 ปี ตามลำดับโดยเฉลี่ย 7.92 ปีต่ำสุด 1 ปี สูงสุด 27 ปี

ตารางที่ 4.11 ปัจจัยทางสังคม ประเด็น การเป็นสมาชิกกลุ่ม

n=165		
ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
การเป็นสมาชิกกลุ่ม		
กลุ่ม ธ.ก.ส.	102	61.8
กลุ่มเกษตรสหกรณ์	47	28.5
กลุ่มแม่บ้านเกษตร	20	12.2
กองทุนเงินล้าน	94	57.0
วิสาหกิจชุมชน	30	18.2
กลุ่มอื่นๆ	12	7.3
จำนวนที่เป็นสมาชิก(กลุ่ม)		
1	73	44.2
2	65	39.4
3	17	10.3
มากกว่า 3	10	6.1
Minimum = 1 Maximum = 5		
Mean = .36 S.D. = .364		

จากตารางที่ 4.11 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

การเป็นสมาชิกกลุ่ม พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 61.8 เป็นสมาชิกลูกค้า ธ.ก.ส. รองลงมา ร้อยละ 57.0 เป็นสมาชิกกองทุนเงินล้าน ร้อยละ 28.5 เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 18.2 เป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 12.1 เป็นสมาชิกกลุ่ม แม่บ้านเกษตรกร และร้อยละ 7.3 เป็นสมาชิกกลุ่มอื่นๆ คือ กลุ่มพ่อบ้าน,กลุ่ม อสม.

จำนวนที่เป็นสมาชิกกลุ่ม พบว่า สมาชิกร้อยละ 44.2 เป็นสมาชิกจำนวน 1 กลุ่ม รองลงมา ร้อยละ 39.4 เป็นสมาชิกจำนวน 2 กลุ่ม ร้อยละ 10.3 เป็นสมาชิกจำนวน 3 กลุ่ม และ ร้อยละ 6.1 เป็นสมาชิกกลุ่มมากกว่า 3 กลุ่มขึ้นไป ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 ปัจจัยทางสังคมด้าน หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่สนับสนุนกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

n=165

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่สนับสนุนกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว		
ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว	161	97.6
ศูนย์วิจัยข้าว	62	37.6
เกษตรตำบล/เกษตรจังหวัด	54	32.7
กรมส่งเสริมสหกรณ์	36	21.8
องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	58	35.2
เอกชน	6	3.6
อื่นๆเช่น กองทุนหมู่บ้าน	5	3.0

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

n=165		
ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่สนับสนุนกลุ่มผู้ผลิต		
เมล็ดพันธุ์ข้าว(หน่วยงาน)		
1	67	40.6
2	45	27.3
3	20	12.1
4	6	3.6
มากกว่า 4	27	16.4
Minimum = 1 Maximum = 6		
Mean = 2.97 S.D. = 1.523		

จากตารางที่ 4.12 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่สนับสนุนกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว พบว่าส่วนใหญ่ ร้อยละ 97.6 จากศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ร้อยละ 37.6 จากศูนย์วิจัยข้าว ร้อยละ 35.2 จากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 32.7 จากกรมส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 21.8 จากกรมส่งเสริมสหกรณ์ ร้อยละ 3.6 จากหน่วยงานเอกชน และ ร้อยละ 3.0 แหล่งอื่นๆเช่นกองทุนหมู่บ้าน

จำนวนหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่สนับสนุนกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 40.6 จำนวน 1 หน่วยงาน รองลงมา ร้อยละ 27.3 จำนวน 2 หน่วยงาน ร้อยละ 16.4 มากกว่า 4 หน่วยงาน ร้อยละ 12.1 จำนวน 3 หน่วยงาน และร้อยละ 3.6 จำนวน 4 หน่วยงาน ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิต เมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว
ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ ผลการวิเคราะห์ ดังปรากฏในตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตเมล็ดพันธุ์ ข้าว

ข้อความ	n=165		
	จำนวนผู้ตอบได้ถูกต้อง		
	เฉลี่ย	จำนวน	ร้อยละ
1) ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตั้งกีด กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ถูก	163	98.8
2) ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว มีหน้าที่ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชั้นพันธุ์หลัก	ผิด	69	41.8
3) การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่	ผิด	136	82.4
4) การจัดทำแปลงขยายพันธุ์เป็นขั้นตอนที่สำคัญในกระบวนการผลิตเมล็ดพันธุ์	ถูก	155	93.9
5) การจัดทำแปลงขยายพันธุ์ ไม่จำเป็นต้องมีการวางแผนการผลิตก็ได้	ผิด	137	83.0
6) การฝึกอบรมและการถ่ายทอดเทคโนโลยี มีความสำคัญต่อการผลิตเมล็ดพันธุ์	ถูก	157	95.2
7) การตรวจคัดสรรแปลงขยายพันธุ์เป็นทางการ อย่างน้อยจำนวน หนึ่ง ครั้ง	ถูก	137	83.0
8) มาตรฐานเมล็ดพันธุ์การจัดซื้อ ชั้นพันธุ์ขยาย สามารถมีข้าวแดงได้ 20 เมล็ด ใน 500 กรัม	ผิด	142	86.1
9) การปักดำ เป็นวิธีหนึ่งที่ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวกำหนดในผลิตเมล็ดพันธุ์			
10) การจัดทำแปลงขยายพันธุ์ควรใส่ปุ๋ยสูตร 16-20-0 เท่านั้น	ถูก	141	85.5
11) การตัดหญ้า ถิ่นนา ไม่มีผลกระทบต่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	ผิด	139	84.2
12) การกำจัดพันธุ์ปนช่วงเวลาที่เหมาะสมสามารถทำได้ถึง 5 ระยะ	ผิด	86	52.1
13) การจัดตั้งกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์จะต้องมีเกษตรกรจัดทำแปลงขยายพันธุ์อย่าง น้อยสิบ คนขึ้นไป	ถูก	141	85.5
	ถูก	137	83.0
14) หน้าที่ของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ต้องเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง			
15) การสรุปผลการดำเนินงานและวิเคราะห์ปัญหา เมื่อสิ้นสุดฤดูกาลเพาะปลูก เพื่อ พัฒนาระบบการจัดทำแปลงขยายพันธุ์	ถูก	161	97.6
	ถูก	161	97.6

จากตารางที่ 4.13 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจการผลิตเมล็ดพันธุ์พบว่า ประเด็นการตอบคำถามที่ถูกต้อง รวม 15 ข้อโดยเรียงลำดับร้อยละมากไปหาน้อย ได้แก่ เกษตรกรร้อยละ 90 ขึ้นไป ตอบถูกต้องในประเด็นต่อไปนี้ 1) ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว สังกัดกรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร้อยละ 98.8 2)หน้าที่ของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ต้องเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง และการสรุปผลผลการดำเนินงานและวิเคราะห์ปัญหาเมื่อสิ้นฤดูการเพาะปลูก เพื่อพัฒนาระบบการจัดทำแปลงขยายพันธุ์ ร้อยละ 97.6 เท่ากัน 3) การฝึกอบรมและการถ่ายทอดเทคโนโลยี มีความสำคัญต่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ ร้อยละ 95.3 และ 4) การจัดทำแปลงขยายพันธุ์เป็นขั้นตอนที่สำคัญในกระบวนการผลิตเมล็ดพันธุ์ ร้อยละ 93.9 เกษตรกร ร้อยละ 80 -90 ตอบถูกต้องในประเด็นดังต่อไปนี้ 1) มาตรฐานเมล็ดพันธุ์จัดซื้อคืน ชั้นพันธุ์ขยาย สามารถมีข้าวแดงได้ 20 เมล็ด ใน 500 กรัม ร้อยละ 86.1 2)การปักดำเป็นวิธีหนึ่งที่ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวกำหนด ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ และการกำจัดพันธุ์ปนช่วงเวลาที่เหมาะสมสามารถทำได้ถึง 5 ระยะ ร้อยละ 85.5 เท่ากัน 3)การจัดทำแปลงขยายพันธุ์ ควรใส่ปุ๋ย 16-20-0 เท่านั้น ร้อยละ 84.2 4) การจัดทำแปลงขยายพันธุ์ ไม่จำเป็นต้องมีการวางแผนการผลิตก็ได้,การตรวจตัดดินแปลงขยายพันธุ์เป็นทางการ อย่างน้อยจำนวนหนึ่งครั้ง และการจัดตั้งกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวจะต้องมีเกษตรกรจัดทำแปลงขยายพันธุ์อย่างน้อยสิบคนขึ้นไป ร้อยละ 93.0 เท่ากัน 4) การจัดทำแปลงขยายพันธุ์ไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ ร้อยละ 82.4 และเกษตรกรต่ำกว่า ร้อยละ 80 ตอบถูกต้องในประเด็นดังต่อไปนี้ 1) การตัดหญ้าคันนาไม่มีผลกระทบต่อการผลิตพันธุ์ข้าว ร้อยละ 52.1 2) ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว มีหน้าที่ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชั้นพันธุ์หลัก ร้อยละ 41.8

ตารางที่ 4.14 ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

n=165		
ระดับความรู้	จำนวน(ข้อ) ที่ตอบถูกต้อง	ร้อยละ
น้อย	9-10	14.5
ปานกลาง	11-12	29.1
มาก	13-14	48.5
มากที่สุด	15	7.9
Minimum = 9 Maximum = 15		
Mean = 13.65 S.D. = .718		

จากตารางที่ 4.14 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

เกษตรกรกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว เรียงลำดับร้อยละ จากมากไปน้อย ได้แก่ 1) ร้อยละ 48.5 จัดว่ามีความรู้ระดับมาก 2) ร้อยละ 29.1 จัดว่ามีความรู้ระดับปานกลาง 3) ร้อยละ 14.5 จัดว่ามีความรู้ระดับน้อย และ 4) ร้อยละ 7.9 จัดว่ามีความรู้ระดับมากที่สุด ตามลำดับ ในภาพรวมมีความรู้ระดับมาก โดยเฉลี่ย ($\bar{X} = 13.65$)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นในการใช้รดน้ำของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่

ตารางที่ 4.15 ความคิดเห็นในการใช้รดน้ำเพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ของกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ ในด้านการส่งเสริมผลิตเมล็ดพันธุ์และรดน้ำ

n=165

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$ (SD)	ความ หมาย
	5 จำนวน (ร้อยละ)	4 จำนวน (ร้อยละ)	3 จำนวน (ร้อยละ)	2 จำนวน (ร้อยละ)	1 จำนวน (ร้อยละ)		
1) ท่านเห็นด้วยกับราคาซื้อ-ขาย เมล็ดพันธุ์ที่ศูนย์กำหนด	32 (19.4)	72 (43.6)	52 (31.5)	8 (4.8)	1 (0.6)	3.76 (.840)	มาก
2) ท่านเห็นกับการทำงานของ เจ้าหน้าที่	36 (21.8)	79 (47.9)	42 (25.5)	8 (4.8)	0 (0.0)	3.87 (.808)	มาก
3) ท่านเห็นด้วยกับการใช้รด น้ำในการผลิตเมล็ดพันธุ์	116 (70.3)	30 (18.2)	16 (9.7)	3 (1.8)	0 (0.0)	4.57 (.743)	มากที่สุด
4) ท่านเห็นด้วยกับมาตรฐานการ ผลิตเมล็ดพันธุ์ที่ศูนย์กำหนด	73 (44.2)	76 (46.1)	13 (7.9)	1 (0.6)	2 (1.2)	4.32 (.747)	มากที่สุด
5) ท่านคิดว่าผลผลิตและคุณภาพ ข้าวที่ได้รับจากการใช้รดน้ำ ดีกว่าวิธีอื่นๆ	90 (54.5)	50 (30.3)	19 (11.5)	5 (3.0)	1 (0.6)	4.35 (.847)	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม						4.17 (0.797)	มาก

จากตารางที่ 4.15 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

สมาชิกมีความคิดเห็นในการใช้รดน้ำเพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ของกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ ต่อประเด็นการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ พบว่าในภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) และพิจารณาจากในประเด็นย่อยพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ประเด็น ได้แก่ 1) เห็นด้วยกับการใช้รดน้ำผลิตเมล็ดพันธุ์ ($\bar{X} = 4.57$) 2) ผลผลิตและคุณภาพข้าวที่ได้รับจากการใช้รดน้ำดีกว่าวิธีอื่น ($\bar{X} = 4.35$) 3) มาตรฐานการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ศูนย์กำหนด

($\bar{X} = 4.32$) และในระดับมากมี 2 ประเด็น ได้แก่ (1) เจ้าหน้าที่ที่มีผลต่อการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.87$) และ (2) เห็นด้วยกับราคาซื้อขายเมล็ดพันธุ์ที่ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวกำหนด ($\bar{X} = 3.76$)

ตารางที่ 4.16 ความคิดเห็นในการใช้รดน้ำเพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ของกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ ในด้านการใช้รดน้ำ

n=165							
ประเด็น	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$ (SD)	ความ หมาย
	5 จำนวน (ร้อยละ)	4 จำนวน (ร้อยละ)	3 จำนวน (ร้อยละ)	2 จำนวน (ร้อยละ)	1 จำนวน (ร้อยละ)		
1) ท่านมีความรู้เรื่องรดน้ำ มาก-น้อยเพียงใด	22 (13.3)	44 (26.7)	54 (32.7)	36 (21.8)	9 (5.5)	3.21 (1.096)	ปานกลาง
2) ท่านเคยได้รับการอบรม ศึกษา ดูงานการใช้รดน้ำ	22 (13.3)	40 (24.2)	43 (26.1)	49 (29.7)	11 (6.7)	3.08 (1.158)	ปานกลาง
3) ท่านคิดว่าการปักดำใช้รด น้ำมีความมั่นใจกว่า แรงงานคน	4 (2.8)	90 (63.4)	44 (31.00)	0 (0.0)	4 (2.8)	4.27 (.891)	มากที่สุด
4) ท่านเห็นว่ารดน้ำสามารถ ลดต้นทุนการผลิตได้	4 (2.8)	78 (54.9)	48 (33.8)	12 (8.5)	0 (0.0)	4.44 (.783)	มากที่สุด
5) ท่านคิดว่าการจ้างรดน้ำ คุ้มค่า กว่าจ้างแรงงานคน ในการปักดำ	12 (8.5)	78 (54.9)	52 (36.6)	0 (0.0)	0 (0.0)	4.48 (.746)	มากที่สุด
6) ท่านเห็นว่าการใช้รดน้ำ ทำ ให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น	12 (8.5)	96 (67.6)	28 (19.7)	6 (4.2)	0 (0.0)	4.36 (.931)	มากที่สุด
7) ท่านคิดว่าการซื้อรดน้ำ มารับจ้าง คุ้มค่า	85 (51.5)	45 (27.3)	31 (18.8)	2 (1.2)	2 (1.2)	4.05 (.892)	มาก
8) ท่านคิดว่าการใช้รดน้ำ ช่วยลดปัญหา แมลงศัตรูพืช และวัชพืช	97 (58.8)	47 (28.5)	18 (10.9)	2 (1.2)	2 (1.2)	3.52 (1.040)	มาก
เฉลี่ยรวม						3.92 (0.942)	มาก

จากตารางที่ 4.16 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

จากตารางที่ พบว่า ความคิดเห็นในการใช้รถดำนานำเพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของ กลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ ต่อประเด็นการใช้รถดำนานำ พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) และพิจารณาในประเด็นย่อยพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ประเด็นได้แก่

- 1) คิดว่าการจ้างรถดำนานำ ค่ำกว่าการจ้างแรงงานคนในการปักดำ ($\bar{X} = 4.48$)
- 2) เห็นว่ารถดำนานำสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ ($\bar{X} = 4.44$)
- 3) เห็นว่าการใช้รถดำนานำ ทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 4.36$)
- และ 4) คิดว่าในการปักดำใช้รถดำนานำมีความมั่นใจกว่าแรงงานคน ($\bar{X} = 4.27$)

ระดับมาก 2 ประเด็นได้แก่

- 1) คิดว่าในการซื้อรถดำนานำ มารับจ้าง ค่ำกว่า ท่านเคยได้รับการอบรม ศึกษาดูงานการใช้รถดำนานำ ($\bar{X} = 4.05$)
- 2) คิดว่าในการใช้รถดำนานำช่วยลดปัญหา แมลงศัตรูพืชและวัชพืช ($\bar{X} = 3.52$)

และระดับปานกลางมี 2 ประเด็นได้แก่

- 1) มีความรู้เรื่องรถดำนานำ มาก-น้อยเพียงใด ($\bar{X} = 3.21$)
- และ 2) เคยได้รับการอบรม ศึกษาดูงานการใช้รถดำนานำ ($\bar{X} = 3.08$)

ตารางที่ 4.17 การตัดสินใจใช้รดน้ำเพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ของกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์
เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่

n=165

ประเด็น	ระดับการตัดสินใจ					$\bar{X}$ (SD)	ความ หมาย
	5 จำนวน (ร้อยละ)	4 จำนวน (ร้อยละ)	3 จำนวน (ร้อยละ)	2 จำนวน (ร้อยละ)	1 จำนวน (ร้อยละ)		
1) ท่านตัดสินใจใช้รดน้ำจาก คำแนะนำผู้ขาย	19 (11.5)	41 (24.8)	74 (44.8)	24 (14.5)	7 (4.2)	3.25 (0.984)	ปาน กลาง
2) ท่านตัดสินใจใช้รดน้ำจาก คำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ทาง ราชการ	19 (11.5)	58 (35.2)	56 (33.9)	17 (10.3)	15 (9.1)	3.30 (1.094)	ปาน กลาง
3) การจัดโปรแกรมชั้น(ลด แลก แจก แถม)	19 (11.5)	30 (18.2)	68 (41.2)	30 (18.2)	19 (10.9)	2.99 (1.126)	ปาน กลาง
4) เป็นสินค้าที่ถูกค้ายอมรับ	32 (19.4)	67 (40.6)	47 (28.5)	14 (8.5)	5 (3.0)	3.65 (0.987)	มาก
5) การให้เงินสินเชื่ ทาง การค้า มีผลต่อการตัดสินใจ ซื้อรดน้ำ	28 (17.0)	63 (38.2)	49 (29.7)	18 (10.9)	7 (4.2)	3.53 (1.033)	มาก
6) การโฆษณาผ่านสื่อเช่น โทรทัศน์ วิทยุ แผ่นพับ แผ่น ป้าย มีผลต่อการตัดสินใจ	16 (9.7)	47 (28.5)	69 (41.8)	23 (13.9)	10 (6.1)	3.32 (1.007)	ปาน กลาง
7) ท่านมีความมั่นใจกับ ศูนย์บริการ,อะไหล่และ บริการหลังขาย	10 (8.1)	30 (18.2)	55 (33.3)	47 (28.5)	23 (13.9)	2.74 (1.098)	ปาน กลาง
เฉลี่ยรวม						3.24 (1.047)	ปาน กลาง

จากตารางที่ 4.17 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

จากตารางที่ 4.17 การตัดสินใจใช้รดน้ำเพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของ กลุ่มผู้ผลิต
เมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$) และเมื่อ
พิจารณาในประเด็นย่อยพบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ประเด็น 1) เป็นผลิตภัณฑ์ที่ถูกค้ายอมรับ
($\bar{X} = 3.65$) 2) การให้เงินสินเชื่ ทางการค้า มีผลต่อการตัดสินใจซื้อรดน้ำ ($\bar{X} = 3.53$) และ

ระดับปานกลาง มี 5 ประเด็น ได้แก่ 1) ตัดสินใจใช้รดน้ำจากคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ทางราชการ ($\bar{X} = 3.30$) 2) ท่านตัดสินใจใช้รดน้ำจากคำแนะนำผู้ขาย ($\bar{X} = 3.25$) 3) การโฆษณาผ่านสื่อเช่น โทรทัศน์ วิทยุ แผ่นพับ แผ่นป้าย มีผลต่อการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.22$) 4) การโฆษณาผ่านสื่อเช่น โทรทัศน์ วิทยุ แผ่นพับ แผ่นป้าย มีผลต่อการตัดสินใจ ($\bar{X} = 2.99$) และ 5) มีความมั่นใจกับ ศูนย์บริการ, อะไหล่และบริการหลังขาย ($\bar{X} = 2.74$)

ตอนที่ 4 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค การใช้รดน้ำเพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

จากการจัดเวทีสนทนากลุ่ม โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2556 เวลา 8.30- 12.00 น. โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการ ค้นหาแนวทางการพัฒนา และแนวทางการแก้ไขปัญหาในการใช้รดน้ำเพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ของกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ โดยใช้ข้อมูลหา จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ร่วมกัน เพื่อค้นหาแนวทางจัดการปัญหา และแนวทางพัฒนา การใช้รดน้ำ เพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ กลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ ผลการสนทนากลุ่มสรุปได้ดังนี้

4.1 สถานการณ์การใช้รดน้ำในปัจจุบัน

ในอนาคความมั่นคงทางอาหารเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้ผลิตข้าวต้องเตรียมรับมือ ในสภาพการณ์ที่แรงงานภาคการเกษตรลดลง อายุเฉลี่ยของชาวนาเพิ่มมากขึ้น พื้นที่ปลูกข้าวมีขนาดลดลงและมีขนาดเล็ก ผลผลิตต่ำ การทำนาในปัจจุบัน การจ้างแรงงานคนมาปักดำ จำนวนแรงงานหายากประกอบกับปัญหาค่าจ้างแรงงานขยับขึ้นทุกปี การใช้เครื่องจักรกลการเกษตรจึงมีความจำเป็น เข้ามาทดแทนแรงงานคนได้ดี สภาพปัจจุบันคือ เครื่องจักรกลการเกษตรมีราคาสูงขึ้น เกษตรกรไม่สามารถจัดซื้อได้ จึงต้องพึ่งพาผู้รับเหมาในทุกๆ กระบวนการตั้งแต่เตรียมดินจนถึงการเก็บเกี่ยว

4.2 จุดแข็งของการใช้รดน้ำ

1. ปลูกเป็นแถวระยะห่างระหว่างต้น ระหว่างแถวสม่ำเสมอ เป็นระเบียบเรียบร้อย เห็นได้ชัด ซึ่งส่งผลโดยตรง และช่วยลดปัญหาข้าววัชพืช ลดปัญหาข้าวปนพันธุ์ เนื่องจากสามารถสังเกตและดูแลผลผลิตได้ง่าย
2. ระยะห่างระหว่างต้นข้าวที่เหมาะสม ซึ่งเกิดจากการใช้รดปักดำ ทำให้ข้าวได้รับแสงแดดสม่ำเสมอ และได้รับอาหารอย่างเพียงพอ ต้นข้าวจึงเจริญเติบโตดี เมล็ดข้าวสมบูรณ์ มีปริมาณผลผลิตต่อไร่มาก

3. การใช้รดน้ำทำนาดำ เป็นการลงทุนที่คุ้มค่า ทดแทนแรงงานคนปักดำที่มีแนวโน้มหายาก
4. ประหยัดเมล็ดพันธุ์ นาหว่านอัตราใช้เมล็ดพันธุ์ 20-25 กิโลกรัมต่อไร่ ปักดำด้วยรดน้ำ อัตราเมล็ดพันธุ์ 5-10 กิโลกรัมต่อไร่
5. สามารถกำหนดวันปลูกที่แน่นอนได้
6. ดูแลรักษาง่าย เช่นการควบคุมน้ำ การใส่ปุ๋ยที่มีประสิทธิภาพ การกำจัดวัชพืชง่าย สามารถตัดถอนพันธุ์ปนข้าวที่อยู่นอกแถวง่าย
7. ผลผลิตเพิ่มขึ้น เมล็ดพันธุ์ข้าวมีคุณภาพ

4.3 จุดอ่อนของการใช้รดน้ำ

1. รดน้ำมีราคาค่อนข้างสูง ทำให้มีต้นทุนการลงทุนสูงในระยะแรก
2. ควรศึกษาทำความเข้าใจก่อนใช้ รดน้ำ เป็นรถที่ค่อนข้างเปราะบาง ขึ้นส่วนมีความละเอียด ผู้ใช้รดน้ำจำเป็นต้องศึกษาตรวจตรา ดูแล เอาใจใส่ เช่น หัวส้อม ชุดขับเคลื่อน ชุดเฟือง เพราะแต่ละตัวทำงานหนัก
3. ไม่เหมาะสำหรับพื้นที่ไม่สม่ำเสมอ คุ้มน้ำไม่ได้ จะทำให้ต้นข้าวบางส่วนจมน้ำ บางส่วนหญ้าขึ้น ต้องเสียค่าใช้จ่ายการพ่นสารกำจัดวัชพืช บางส่วนน้ำท่วม หอยกักกินถ้าหากปราบหอยไม่เด็ดขาด และต้นกล้าอายุน้อย
4. ต้นกล้าฟื้นตัวช้า เพราะรถปักดำลึกเกินไป ถ้าเป็นดินหล่มจะลึกมาก
5. ถาดเพาะกล้ามีราคาแพง ทำให้เพิ่มต้นทุนของชาวนาเพิ่มขึ้น ต้องเตรียมกล้าทุกวันในรดน้ำ เพาะกล้าไม่ทันต่อความต้องการ การปะปนพันธุ์ในช่วงเพาะกล้ากรณีจ้างปักดำ

4.4 โอกาสของรดน้ำ

1. กรมการข้าว วายยุทธศาสตร์ให้ไทย เป็นผู้นำด้านคุณภาพข้าว
2. ตลาดเมล็ดพันธุ์ข้าวจึงมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ทำให้มีความต้องการเมล็ดพันธุ์ข้าวที่คุณภาพดีเพิ่มขึ้น
3. ราคาข้าวอยู่ในเกณฑ์ราคาค่อนข้างดี จากมาตรการโครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาล ชูใจให้เกษตรกรใช้รดน้ำเพิ่มขึ้น
4. แรงงานภาคเกษตรมีแนวโน้มลดลง และค่าจ้างแรงงานมีแนวโน้มสูงขึ้น
5. อายุเฉลี่ยของเกษตรกรสูงขึ้น และต้องการความสะดวกสบาย
6. รดน้ำสร้างอาชีพใหม่ เช่นการเพาะกล้า และรับจ้างปักดำให้เกษตรกร
7. ตลาดข้าวในปัจจุบันต้องการข้าวที่มีคุณภาพสูง ไม่มีการปะปนพันธุ์อื่น ข้าววัชพืช เช่น ข้าวดีด ข้าวแดง

4.5 อุปสรรคของรถดำนานา

1. รถดำนเป็นเครื่องจักรราคาค่อนข้างแพง ที่มีเทคโนโลยีที่สูง (high-end technology) ต้องพึ่งพานำเข้าจากต่างประเทศ
2. การรับทราบข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ของผู้เกี่ยวข้องยังมีน้อยเช่น การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต สภาพะทางการตลาด และขาดการประสานความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนและภาครัฐ ทำให้ไม่ทราบถึงทิศทางการพัฒนาเครื่องจักรกลการเกษตร การปรับตัวเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และความช่วยเหลือต่างๆ จากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง
3. ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ภัยแล้ง เกษตรกรชะลอการลงทุนซื้อลง หากต้องการซื้อเมื่อมีความจำเป็นที่ต้องใช้และเมื่อถึงฤดูไถงานเท่านั้น

4.6 แนวทางการส่งเสริมการใช้

การลงทุนซื้อเครื่องดำนานา ถ้าซื้อมาเพื่อใช้ในพื้นที่ของตนเอง แต่ถ้ามีพื้นที่นาจำนวนมากจะมีความคุ้มค่ามาก แต่หากมีพื้นที่แปลงนาน้อยอาจไม่คุ้มค่ากับการลงทุนมากนัก เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าในการลงทุน เกษตรกรต้องรวมกลุ่มกันซื้อรถดำนานา เพื่อนำมาหมุนเวียนใช้ในกลุ่ม จะทำให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด

ตอนที่ 5 ปัญหา และข้อเสนอแนะการใช้รถดำนานา

5.1 ปัญหาการใช้รถดำนานา

5.1.1 การส่งเสริมการใช้รถดำนานาเพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ การส่งเสริมการใช้รถดำนานา จากหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนอย่างจริงจังและทั่วถึงจึง ส่งผลให้เกษตรกร มีความรู้ความเข้าใจในการใช้รถดำนานา ตลอดจน การบำรุงรักษา และการซ่อมรถดำนานา มีน้อย

5.1.2 การใช้รถดำนานา เกี่ยวกับรถดำนานา ประเภทเดินตาม 4 แถว สกีกว้างเกินไป ระยะใช้งานเกิน 3 ปีมีการซ่อมบำรุงมากขึ้น ปัญหาส้อมปลูก ขณะปลูกต้นกล้าลงไม่สม่ำเสมอ ต้น การเตรียมกล้าในการปักดำหากต้นกล้าอ่อน กล้าสั้นเกินไปทำให้ ปลูกแล้วหญ้าขึ้น และปัญหาการเตรียมดิน สภาพนาที่ห่อมี ปัญหาการทำงานของรถดำนานา

5.1.3 ผลผลิตและบริการ ช่วงประจำศูนย์บริการ ไม่มีความชำนาญ ด้านการซ่อมรถดำนานา การบริการหลังขาย มีขั้นตอนมาก มีการบริการลูกค้าไม่ดีพอ และปริมาณอะไหล่ ไม่เพียงพอ กับความต้องการลูกค้า ทั้งชนิดและปริมาณ ต้องไปซื้อจากต่างจังหวัด

5.1.4 อื่นๆ เกษตรกรไม่มีทุนทรัพย์ เป็นเงินสดเพียงพอในการเข้าซื้อวัตถุดิบ และการประชาสัมพันธ์ สินค้าไม่ครอบคลุม

5.2 ข้อเสนอแนะ

ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้วัตถุดิบเพื่อการผลิต เมล็ดพันธุ์ข้าวอย่างมีประสิทธิภาพ ของกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่

5.2.1 ด้านการส่งเสริมการใช้วัตถุดิบเพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ หน่วยงานภาครัฐควรมี การส่งเสริมให้เกษตรกรได้เรียนรู้การใช้วัตถุดิบให้มากขึ้น

- 1) ให้นักวิชาการมาให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้ บำรุงรักษารวดานา
- 2) รัฐควรจัดการวัตถุดิบในราคาถูกจำหน่ายให้เกษตรกร และเปิดเครดิตระยะ ยาวให้แก่เกษตรกร

5.2.2 ด้านการใช้วัตถุดิบด้านผลิตภัณฑ์และการบริการ

- 1) บริษัทหรือตัวแทนจำหน่าย ควรมีการฝึกอบรมให้แก่เกษตรกร
- 2) บริษัทจำหน่ายหรือศูนย์บริการควรมีอะไหล่ เพียงพอ ในช่วงฤดูปักดำ
- 3) ช่างบริการประจำศูนย์บริการ ควรมีความชำนาญด้านการซ่อมเป็นพิเศษ
- 4) ควรแนะนำการใช้วัตถุดิบแต่ละรุ่น ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่

5.2.3 ด้านอื่นๆ

- 1) ควรนำเสนอสื่อให้มีความหลากหลายช่องทาง เพื่อให้เกษตรกรได้เรียนรู้ และ เข้าใจ ได้มากขึ้น
- 2) ควรมีแหล่งเรียนรู้ศึกษาการใช้วัตถุดิบอย่างครบวงจร ให้เกษตรกร และ ประชาชนทั่วไปได้ศึกษาเรียนรู้
- 3) หน่วยงานของรัฐควรมีการถ่ายทอดองค์ความรู้การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวแก่ เกษตรกรเพิ่มเติมและให้เป็นปัจจุบัน